ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 428/2026 від 09.11.2026 року

Міністру оборони України

ХМАРІ Є.Л.

03168, м. Київ, проспект Повітряних сил України, 6

admou@post.mil.gov.ua

щодо вдосконалення порядку військово-лікарської експертизи жінок із медичною та фармацевтичною освітою та скасування обов'язкового проходження ВЛК виключно у зв'язку з військовим обліком

Шановний Євгенію Леонідовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ, Асоціація), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України, Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та Експертно-апеляційній раді з питань ліцензування при Державній регуляторній службі України, засвідчує свою повагу та звертається щодо необхідності перегляду чинного порядку проходження військово-лікарської комісії (далі – ВЛК) жінками, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, з метою скасування обов'язковості такого огляду виключно у зв'язку з їх первинним взяттям або подальшим перебуванням на військовому обліку, усунення ризиків необґрунтованого притягнення до адміністративної відповідальності та забезпечення раціонального використання ресурсів системи військово-лікарської експертизи.

Необхідність порушення зазначеного питання зумовлена практичними труднощами, з якими стикаються жінки відповідних спеціальностей під час виконання військово-облікових обов'язків, значним адміністративним навантаженням, пов'язаним із проходженням обов'язкових медичних оглядів, та необхідністю оптимізації бюджетних видатків на проведення військово-лікарської експертизи в умовах воєнного стану. На переконання Асоціації, чинний порядок потребує перегляду з урахуванням фактичної мети медичного огляду, добровільного характеру проходження військової служби жінками та необхідності забезпечення правової визначеності під час виконання ними обов'язків військового обліку.

Відповідно до частини одинадцятої статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком і здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних. При цьому частиною дванадцятою зазначеної статті встановлено, що жінки, які перебувають на військовому обліку, можуть бути призвані на військову службу чи залучені для виконання робіт із забезпечення оборони держави у воєнний час у добровільному порядку. Таким чином, законодавство розмежовує обов'язок перебування жінок відповідних спеціальностей на військовому обліку та фактичне проходження ними військової служби, яке здійснюється на добровільних засадах.

Пунктом 50 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 (далі – Порядок № 1487), передбачено механізм внесення відомостей про жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підставі інформації, отриманої від закладів освіти, із визначенням військово-облікової спеціальності без установлення ступеня придатності до військової служби. Разом із тим зазначеним пунктом передбачено обов'язок таких жінок протягом 60 діб після здобуття відповідної освіти прибути до територіального центру комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК та СП) для визначення ступеня придатності до військової служби.

Фактично чинне регулювання вже дозволяє здійснювати військовий облік жінок із медичною та фармацевтичною освітою без попереднього висновку ВЛК, проте одночасно встановлює обов'язковість проходження медичного огляду незалежно від наявності наміру добровільно вступити на військову службу.

На переконання Асоціації, такий підхід потребує переоцінки з огляду на різне функціональне призначення військового обліку та військово-лікарської експертизи. Метою військового обліку є забезпечення держави достовірними відомостями про військовозобов'язаних, їхню освіту, професійну кваліфікацію, військово-облікову спеціальність та інші передбачені законодавством дані. Натомість військово-лікарська експертиза спрямована на встановлення актуального стану здоров'я особи та визначення її придатності до виконання обов'язків військової служби. Відповідно, проведення медичного огляду виключно у зв'язку з військовим обліком, без фактичного вирішення питання про добровільний вступ жінки на військову службу, не завжди має безпосередній практичний результат, який виправдовує залучення необхідних для цього державних ресурсів.

АФУ вважає доцільним нормативно розмежувати обов'язковість військового обліку жінок із медичною та фармацевтичною освітою та необхідність визначення їх придатності безпосередньо до проходження військової служби. Запропонований підхід не передбачає скасування військового обліку або звільнення жінок від виконання інших установлених законодавством обов'язків, а спрямований виключно на усунення обов'язкової медичної процедури за відсутності практичної необхідності в її проведенні.

Особливого значення порушене питання набуває в умовах значного навантаження на систему військово-лікарської експертизи. Відповідно до Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 14 серпня 2008 року № 402 (далі – Положення № 402), медичний огляд військовозобов'язаних передбачає проведення відповідних оглядів лікарями-спеціалістами, лабораторних та інструментальних досліджень, оформлення медичної документації, а за наявності медичних показань – додаткових обстежень. Кожна така процедура потребує залучення медичного персоналу, використання обладнання, часу та організаційних ресурсів закладів охорони здоров'я.

В умовах повномасштабної війни ВЛК виконують критично важливі функції щодо визначення придатності осіб, які вступають на військову службу, проведення медичних оглядів військовослужбовців після поранень і захворювань, а також вирішення інших питань, безпосередньо пов'язаних із проходженням військової служби. Проведення обов'язкових медичних оглядів жінок, які не мають наміру добровільно вступати на військову службу, створює додатковий обсяг роботи для комісій, збільшує навантаження на медичних працівників та може негативно впливати на строки проведення оглядів інших категорій осіб.

Вважаємо, що за умов обмеженості медичних і кадрових ресурсів пріоритет має надаватися проведенню ВЛК у випадках, коли її результати необхідні для прийняття конкретного рішення щодо проходження військової служби. Зменшення кількості медичних

оглядів, які проводяться виключно у зв'язку з військовим обліком, сприятиме раціональнішому використанню наявних ресурсів та дозволить зосередити діяльність військово-лікарських комісій на виконанні першочергових завдань, пов'язаних із забезпеченням обороноздатності держави.

Не менш важливим є фінансово-економічний аспект порушеного питання. Відповідно до інформації, наданої Міністерством охорони здоров'я України на депутатське звернення народної депутатки України Вікторії Вагнєр від 29 жовтня 2026 року № 384д9/7-2026/257871, проведення медичних оглядів військовозобов'язаних за належними направленнями ТЦК та СП забезпечується в межах програми медичних гарантій, а оплата відповідних послуг здійснюється Національною службою здоров'я України (далі – НСЗУ) за рахунок коштів Державного бюджету України.

Згідно з пунктом 148 Порядку реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2025 року № 1808, тариф за пакетом медичних послуг «Медичний огляд осіб, який організовується територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки» становить **883 гривні за один медичний огляд**. Відповідно, проведення ВЛК є безоплатним для особи, однак передбачає фінансування за рахунок державного бюджету та використання ресурсів закладів охорони здоров'я.

За офіційними даними НСЗУ, оприлюдненими 30 квітня 2026 року, в електронній системі охорони здоров'я зареєстровано 36 547 фахівців фармацевтичного профілю, з яких 96,2 відсотка становлять жінки. Таким чином, лише серед зареєстрованих у зазначеній системі фармацевтичних працівників кількість жінок становить орієнтовно 35,2 тисячі осіб. Цей показник характеризує масштаб відповідної професійної категорії, але не є кількістю жінок, які підлягають проходженню ВЛК протягом одного календарного року.

За встановленим тарифом умовна вартість одноразового проведення медичного огляду для такої кількості жінок становила б приблизно **31 млн гривень**. За умови проведення протягом календарного року 5 тисяч відповідних оглядів обсяг оплати за встановленим тарифом становив би 4,415 млн гривень, 10 тисяч оглядів – 8,83 млн гривень, а 20 тисяч оглядів – 17,66 млн гривень. Наведені суми є виключно розрахунковими показниками та не відображають фактичних щорічних бюджетних витрат, оскільки для їх визначення необхідно встановити кількість реально проведених та оплачених оглядів відповідної категорії осіб.

При цьому зазначені розрахунки охоплюють лише фармацевтичних працівниць, зареєстрованих в електронній системі охорони здоров'я, і не враховують жінок, які здобули медичну освіту та також підлягають відповідному військовому обліку. Додатково необхідно врахувати, що встановлений тариф не є тотожним фактичній собівартості кожного огляду, яка залежить від обсягу наданих медичних послуг, використаних ресурсів та потреби в додаткових обстеженнях.

Окремим аргументом на користь перегляду чинного механізму є обмежений строк актуальності результатів військово-лікарської експертизи. Відповідно до чинного регулювання під час дії воєнного стану постанова ВЛК про придатність військовозобов'язаного до військової служби є чинною протягом одного року. Таким чином, медичний огляд, проведений виключно у зв'язку з первинним взяттям жінки на військовий облік, може втратити актуальність ще до виникнення фактичної потреби у визначенні її придатності. У разі подальшого добровільного вступу на військову службу це може зумовити необхідність повторного проходження ВЛК та повторного залучення відповідних медичних і фінансових ресурсів.

Отже, чинний порядок створює ризик витрачання бюджетних коштів на медичні огляди, результати яких не використовуються для прийняття конкретних рішень щодо проходження військової служби та можуть втратити актуальність до виникнення такої

необхідності. З огляду на обмеженість бюджетних ресурсів і значне навантаження на систему охорони здоров'я вважаємо за доцільне провести комплексну оцінку економічної ефективності обов'язкового проходження ВЛК жінками виключно у зв'язку з військовим обліком.

Не менш важливою складовою порушеної проблеми є правові наслідки непроходження ВЛК жінками, які належним чином перебувають на військовому обліку, однак не виявляють бажання добровільно вступати на військову службу. Статтями 210 та 210-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачено відповідальність за порушення правил військового обліку та законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку і мобілізацію. За наявності встановленого обов'язку проходження медичного огляду його невиконання або неприбуття за належним викликом може створювати підстави для застосування адміністративних стягнень.

У результаті жінка, яка не має наміру проходити військову службу та виконує інші встановлені законодавством обов'язки військового обліку, фактично змушена проходити медичний огляд виключно з метою уникнення можливих негативних правових наслідків. У разі непроходження ВЛК можуть виникати ризики накладення штрафів, внесення інформації про порушення до військово-облікових систем, необхідності особистого звернення до ТЦК та СП або оскарження прийнятих рішень.

АФУ вважає, що відсутність висновку ВЛК у жінки, яка належним чином перебуває на військовому обліку та не виявляла бажання добровільно вступати на військову службу, не повинна сама по собі розглядатися як порушення законодавства та створювати підстави для застосування адміністративних стягнень.

У зв'язку з цим пропонується нормативно виключити обов'язковість направлення таких жінок на ВЛК виключно з підстав їх первинного взяття або подальшого перебування на військовому обліку та забезпечити правову визначеність щодо відсутності відповідальності за непроходження огляду, який не є обов'язковим відповідно до оновленого регулювання. При цьому відсутність висновку ВЛК не повинна перешкоджати веденню військового обліку, формуванню військово-облікового документа, актуалізації персональних даних або бути самостійною підставою для внесення відомостей про порушення до відповідних інформаційних систем.

На переконання Асоціації, оптимальним є запровадження механізму, за якого **жінки, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, беруться на військовий облік і перебувають на ньому без обов'язкового проходження ВЛК, а медичний огляд проводиться за їхнім добровільним зверненням або безпосередньо у зв'язку з добровільним вступом на військову службу, зокрема під час вирішення питання про добровільний призов у період мобілізації чи укладення контракту.**

Такий механізм дозволить зберегти обов'язковий військовий облік жінок відповідних спеціальностей, забезпечити державу необхідними даними про кадровий резерв та одночасно усунути необхідність проведення обов'язкових медичних оглядів без безпосередньої практичної мети. У разі добровільного вступу жінки на військову службу її придатність визначатиметься в установленому законодавством порядку на підставі належного направлення з урахуванням актуального стану здоров'я та вимог до проходження відповідного виду служби.

Реалізація запропонованої ініціативи потребує внесення змін насамперед до пункту 50 Порядку № 1487, а також узгодження відповідних положень Положення № 402 та інших нормативно-правових актів, що регулюють військовий облік і проведення військово-лікарської експертизи. При цьому необхідно врахувати положення частини одинадцятої статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», відповідно до якої придатність за станом здоров'я є однією з умов взяття жінок відповідних спеціальностей на військовий облік. У

разі встановлення необхідності законодавчих змін просимо Міністерство оборони України в межах компетенції підготувати відповідні пропозиції для подальшого внесення Кабінетом Міністрів України законопроєкту на розгляд Верховної Ради України.

Зазначене питання також може бути опрацьоване в межах діяльності робочої групи з питань удосконалення військового обліку жінок із фармацевтичною освітою, утвореної наказом Міністерства оборони України від 22 жовтня 2026 року № 379, до складу якої включено представниць АФУ – Рижук Анастасію Миколаївну та Клименюк Юлію Едуардівну. На переконання Асоціації, залучення зазначеної робочої групи до опрацювання запропонованих змін дозволить урахувати практичні проблеми, з якими стикаються жінки фармацевтичних спеціальностей, та сформувати узгоджений механізм їх нормативного вирішення.

З огляду на викладене, просимо Міністерство оборони України в межах компетенції:

1. **Розглянути та підтримати ініціативу щодо скасування обов'язкового проходження військово-лікарської комісії жінками, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, виключно у зв'язку з первинним взяттям або подальшим перебуванням на військовому обліку**, зі збереженням можливості добровільного проходження медичного огляду та обов'язкового визначення придатності безпосередньо перед добровільним вступом на військову службу в установленому законодавством порядку.
2. **Розробити та подати Кабінету Міністрів України проєкт змін до пункту 50 Порядку № 1487**, передбачивши виключення обов'язку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, протягом 60 діб після її здобуття прибувати до ТЦК та СП виключно для визначення ступеня придатності до військової служби, а також забезпечення можливості їх перебування на військовому обліку без обов'язкового проходження ВЛК.
3. **Опрацювати та підготувати зміни до Положення № 402 та інших нормативно-правових актів**, що регулюють проведення військово-лікарської експертизи, з метою визначення чіткого переліку правових підстав направлення жінок із медичною та фармацевтичною освітою на ВЛК та виключення можливості їх обов'язкового направлення виключно у зв'язку з перебуванням на військовому обліку.
4. **Забезпечити нормативне врегулювання питання недопущення притягнення жінок до адміністративної відповідальності виключно за непроходження ВЛК у зв'язку з військовим обліком**, передбачивши, що після скасування відповідного обов'язку відсутність висновку ВЛК за відсутності інших законних підстав для його отримання не може бути самостійною підставою для накладення адміністративних стягнень за статтями 210 та 210-1 КУпАП, внесення відомостей про порушення до військово-облікових інформаційних систем або застосування інших заходів реагування.
5. **Спільно з Міністерством охорони здоров'я України та Національною службою здоров'я України провести аналіз фактичної кількості медичних оглядів жінок із медичною та фармацевтичною освітою за 2025-2026 роки**, зокрема оглядів, проведених виключно у зв'язку з первинним взяттям на військовий облік, визначити загальний обсяг їх бюджетного фінансування та кількість випадків повторного проходження ВЛК. За результатами такого аналізу оцінити можливість оптимізації бюджетних видатків і зменшення навантаження на систему військово-лікарської експертизи.
6. **Розглянути запропоновану ініціативу на засіданні робочої групи, утвореної наказом Міністерства оборони України від 22 жовтня 2026 року № 379**, із залученням представників Асоціації та інших заінтересованих органів, з метою напрацювання узгоджених пропозицій щодо скасування обов'язкового проходження ВЛК жінками відповідних спеціальностей виключно у зв'язку з військовим обліком.
7. **До моменту внесення відповідних нормативно-правових змін забезпечити аналіз практики направлення жінок на ВЛК та застосування до них адміністративних стягнень**, зокрема перевірити наявність належних правових підстав для направлення, дотримання порядку виклику та законність прийнятих рішень, а також опрацювати можливість

запровадження законного перехідного механізму, спрямованого на недопущення необґрунтованих викликів і санкцій.

8. **Визначити відповідальні структурні підрозділи Міністерства оборони України та орієнтовні строки опрацювання запропонованих змін**, а також поінформувати Асоціацію про результати їх розгляду, прийняті рішення та подальші заходи щодо нормативного врегулювання зазначеного питання.

АФУ наголошує, що запропонована ініціатива не спрямована на скасування військового обліку жінок із медичною та фармацевтичною освітою, не змінює передбаченого законодавством добровільного порядку їх вступу на військову службу та не ставить під сумнів необхідність визначення придатності до її фактичного проходження.

Метою запропонованих змін є усунення обов'язкової медичної процедури, яка за відсутності наміру жінки вступати на військову службу не забезпечує співмірного практичного результату, проте створює додаткове навантаження на військово-лікарські комісії, передбачає використання бюджетних коштів і може спричиняти необґрунтовані адміністративні наслідки.

Вважаємо, що проведення військово-лікарської експертизи повинно бути безпосередньо пов'язане з необхідністю визначення актуальної придатності особи до проходження військової служби, а належне ведення військового обліку не повинно залежати від проведення медичного огляду, результати якого не використовуються для прийняття відповідного рішення.

Запровадження запропонованої моделі дозволить забезпечити обґрунтоване співвідношення інтересів обороноздатності держави, необхідності належного військового обліку, ефективності використання бюджетних ресурсів і захисту прав жінок відповідних спеціальностей. Зокрема, це сприятиме зменшенню навантаження на ВЛК, раціональнішому використанню ресурсів закладів охорони здоров'я та усуненню адміністративних процедур, проведення яких не має безпосередньої практичної необхідності.

Про результати розгляду цього звернення та вжиті в межах компетенції заходи просимо повідомити АФУ в установленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: **01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщення 182, к. 83**.

Додаток: копія відповіді Міністерства охорони здоров'я України на депутатське звернення народної депутатки України Вікторії Вагнєр від 29.10.2026 № 384д9/7-2026/257871 щодо вартості та порядку фінансування медичних оглядів військовозобов'язаних жінок.

З повагою,
Голова Організації
Голова Правління Організації **Анастасія РИЖУК**

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

вул. М.Грушевського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 253-61-94, E-mail:moz@moz.gov.ua,
web:http://www.moz.gov.ua, код ЄДРПОУ 00012925

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____

Народному депутату України
Вікторії ВАГНЄР

Шановна Вікторіє Олександрівно!

Міністерство охорони здоров'я України розглянуло Ваше депутатське звернення від 29.10.2026 № 384д9/7-2026/257871 щодо вартості та порядку фінансування медичних оглядів військовозобов'язаних жінок, зокрема тих, які здобули фармацевтичну спеціальність, та в межах компетенції повідомляє.

Медичний огляд військовозобов'язаної особи за належним направленням територіального центру комплектування та соціальної підтримки (далі - ТЦК та СП) у закладі охорони здоров'я, який має відповідний договір з Національною службою здоров'я України (далі - НСЗУ), проводиться безоплатно для особи в обсязі, передбаченому програмою медичних гарантій. Згідно з частиною першою статті 3 та частиною п'ятою статті 10 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» держава гарантує оплату передбачених цією програмою необхідних медичних послуг за рахунок коштів Державного бюджету України безпосередньо надавачам медичних послуг відповідно до встановлених тарифів.

Відповідно до пунктів 147 та 148 глави 34 розділу II Порядку реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2025 року № 1808 (далі - Порядок), НСЗУ укладає договори за пакетом медичних послуг «Медичний огляд осіб, який організовується територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки» із закладами охорони здоров'я комунальної та державної форми власності. Тариф за цим пакетом становить 883 гривні за один медичний огляд та застосовується до обсягу медичних послуг, визначеного специфікацією. За пунктом 150 Порядку фактична вартість послуг за договором за місяць розраховується як добуток зазначеного тарифу та фактичної кількості медичних оглядів за місяць.

Договори про медичне обслуговування населення укладаються відповідно [illegible] Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 року № 410 «Про [illegible]ори про медичне обслуговування населення за програмою медичних [illegible]й». Обсяг зобов'язань конкретного надавача визначається його договором

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТ
Міністерство охорони здоров'я України
ДОКУМЕНТ № 03.4.0/61762/2-26 від 31.10.2026
Сертифікат 04AF212836405D99040000001D9A2D008362EC00
Підписувач Лишко Віктор Кирилович
Дата підписання: 31.10.2026
Дійсний з 30.12.2025 0:00:00 по 29.12.2027 23:59:59

з НСЗУ, зокрема специфікацією та умовами закупівлі відповідних медичних послуг.

Проведення військово-лікарської експертизи регулюється Положенням про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затвердженим наказом Міністра оборони України від 14 серпня 2008 року № 402, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17 листопада 2008 року за № 1109/15800 (далі - Положення). Пунктом 3.1 глави 3 розділу ІІ Положення передбачено проведення огляду військовозобов'язаних військово-лікарськими комісіями (далі - ВЛК) при ТЦК та СП у закладах охорони здоров'я комунальної або державної форми власності, які мають відповідний договір з НСЗУ.

Згідно з пунктом 3.2 глави 3 розділу ІІ Положення під час дії воєнного стану військовозобов'язаний оглядається хірургом, терапевтом, невропатологом, психіатром, офтальмологом, оториноларингологом, а за медичними показаннями - лікарями інших спеціальностей. Специфікація та умови закупівлі послуг за зазначеним пакетом передбачають огляд мультидисциплінарною командою лікарів-спеціалістів ВЛК та залучення у разі потреби інших спеціалістів, у тому числі лікаря-акушера-гінеколога.

До обсягу послуг за пакетом належать лабораторні дослідження: загальні аналізи крові та сечі; визначення групи крові та резус-належності; дослідження на антитіла до ВІЛ і вірусу гепатиту С, поверхневий антиген вірусу гепатиту В; реакція мікропреципітації з кардіоліпіновим антигеном; визначення глюкози крові за показаннями, а особам старше 40 років - обов'язково. Інструментальні дослідження охоплюють рентгенологічне обстеження органів грудної клітки, електрокардіографію, ультразвукові дослідження та рентгенографію біляносових пазух за показаннями, вимірювання внутрішньоочного тиску за показаннями, а особам старше 40 років - обов'язково. Вимоги до обстежень військовозобов'язаних також установлені пунктом 3.4 глави 3 розділу ІІ Положення.

Специфікацією передбачені також направлення за наявності показань до інших структурних підрозділів або закладів охорони здоров'я для необхідних консультацій, обстежень та спеціалізованої медичної допомоги з метою встановлення, уточнення або спростування діагнозу; оцінка вакцинального статусу та направлення на профілактичні щеплення у разі потреби; оформлення проєктів довідок і формування медичних висновків про придатність або непридатність до військової служби.

Таким чином, консультації, лабораторні та інструментальні дослідження, що входять до обсягу послуг за цим пакетом і проводяться відповідно до нормативних вимог та медичних показань, забезпечуються надавачем у межах його зобов'язань за договором з НСЗУ. Окрема плата з особи за такі послуги не справляється. Водночас тариф 883 гривні не є окремо встановленою сумою оплати будь-якого можливого обсягу додаткової спеціалізованої діагностики або стаціонарної допомоги.

Якщо для остаточного визначення стану здоров'я необхідне додаткове обстеження, відповідно до пункту 3.11 глави 3 розділу ІІ Положення лікар - член ВЛК направляє особу на амбулаторне або стаціонарне обстеження з подальшим

оглядом ВЛК, уносячи відповідний запис про направлення до електронної системи охорони здоров'я. Направлення на медичні послуги оформлюються з дотриманням Порядку направлення пацієнтів до закладів охорони здоров'я та фізичних осіб - підприємців, які в установленому законом порядку одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та надають медичну допомогу відповідного виду, затвердженого наказом МОЗ від 28 лютого 2020 року № 586, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 березня 2020 року за № 235/34518.

Медичні послуги, які за своїм змістом та обсягом належать до інших пакетів програми медичних гарантій, надаються й оплачуються в межах відповідних договорів з НСЗУ за наявності медичних показань та належного направлення, з урахуванням умов надання і правил оплати таких послуг. Зокрема, додаткова спеціалізована діагностика може забезпечуватися за пакетом «Профілактика, діагностика, спостереження та лікування в амбулаторних умовах», а за потреби стаціонарного обстеження - за відповідним пакетом стаціонарної допомоги. Надання тієї самої послуги не є підставою для її подвійного фінансування.

Для завершення огляду заклад, у якому працює ВЛК, має забезпечити надання послуг у межах відповідного пакета та, за показаннями, направлення до надавача необхідної спеціалізованої допомоги. Після отримання результатів додаткових обстежень ВЛК завершує розгляд питання про придатність особи. Оплату гарантованих послуг здійснює НСЗУ надавачу за відповідним договором; попередня оплата цих послуг особою з подальшим відшкодуванням їй витрат зазначеним механізмом не передбачена.

Частиною сьомою статті 10 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» заборонено вимагати від пацієнтів винагороду в будь-якій формі за послуги та лікарські засоби, надані за програмою медичних гарантій. Відсутність у закладі можливості виконати окреме дослідження, яке він зобов'язаний забезпечити за договором, сама по собі не створює підстав для покладення його оплати на особу. У разі вимагання оплати за гарантовані послуги можна звернутися до керівника закладу та НСЗУ, зокрема за номером контакт-центру 16-77.

Відповідно до частини першої статті 10 зазначеного Закону тарифи за програмою медичних гарантій є єдиними для всієї території України. Главою 34 розділу ІІ Порядку не передбачено окремого тарифу, підвищувального коефіцієнта або іншого порядку фінансування огляду залежно від статі особи чи наявності фармацевтичної освіти. Визначення обсягу обстежень з урахуванням стану здоров'я та медичних показань не змінює гарантії їх безоплатного отримання в межах відповідних пакетів.

Щодо фактичних витрат зазначаємо, що тариф за пакетом та фактична вартість послуг за договором, розрахована відповідно до пункту 150 Порядку, не тотожні фактичній собівартості огляду конкретної особи. Єдиного нормативно встановленого показника собівартості повного огляду з урахуванням усіх можливих додаткових обстежень зазначеними актами не визначено. Фактичні витрати залежать від обсягу наданих послуг, використаних ресурсів та

організації роботи закладу і визначаються за даними його бухгалтерського обліку та первинних документів. Дані про виплати НСЗУ підтверджують обсяг фінансування за договорами, проте самі по собі не є розрахунком такої собівартості.

Крім оплати медичних послуг за програмою медичних гарантій, частина п’ята статті 3 зазначеного Закону передбачає можливість фінансування органами місцевого самоврядування програм розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров’я. Таке фінансування здійснюється в межах відповідних місцевих програм і не змінює умов безоплатного надання послуг, гарантованих державою.

Відповідно до пункту 4 Положення про Національну службу здоров’я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1101, НСЗУ аналізує звіти про доходи і витрати надавачів, укладає договори, здійснює оплату послуг та моніторинг виконання умов договорів. Відомості про фактично оплачені медичні огляди та суми виплат формуються НСЗУ в межах виконання цих повноважень, а відомості про фактичні витрати конкретного закладу - відповідним закладом охорони здоров’я.

З повагою

Міністр **Віктор ЛЯШКО**

Богдан Дзяман +380639419571